

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 87/2009
20.11.2009

Asia: Korvausvaatimus

Korvausvaatimuksen tekijä:

A

Virasto: Korkeakoulu

Korvausvaatimus:

Korkeakoulu on määrättävä maksamaan A:lle 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus virkamieslain 24 §:n nojalla. Korkeakoulu ei ole esittänyt virkamieslain mukaisia perusteita A:n määräaikaisille nimityksille ajalla 1.8.1993 - 31.7.2008.

A on ollut nimitetty korkeakoulun palvelukseen seuraavasti:

- 1.8.1993 - 31.7.1998, yliassistentti
- 1.8.1998 - 31.7.2003, yliassistentti
- 1.8.2003 - 31.7.2008, yliopisto-opettaja

A on jo näitä nimityksiä ennen ollut korkeakoulun palveluksessa 27.12.1983 alkaen erilaisissa tehtävissä, muun muassa työsopimussuhteisena tutkijana ja virkasuhteisena assistenttina. A on 1.8.2008 - 31.12.2008 toiminut korkeakoulussa osa-aikaisena työsopimussuhteisena tutkijana. Hänen palvelussuhteensa on siten kestänyt 25 vuotta. Vuoden 2009 tammi-maaliskuussa A on ollut korkeakoulussa osa-aikaisessa työsopimussuhteessa.

Yliassistentin virka on yliopistoasetuksen perusteella määräaikainen virka. A on 1.8.2003 - 31.7.2008 toiminut yliopisto-opettajana, lukuun ottamatta virkavapausaika mvs. professorina toimiessaan. Yliopisto-opettajan virkaa ei ole määritelty määräaikaiseksi. Nimittämiskirjassa tälle nimitykselle ei ole esitetty mitään perustetta. Tosiasiassa A:n tehtävät ovat olleet yliassistenttina ja yliopisto-opettajana samoja korkeakoulun pysyviin tehtäviin kuuluvia opetus- ja tutkimustehtäviä. Sama yliopisto-opettajan virka julistettiin avoimeksi vuonna 2008. A haki virkaa, mutta ei tullut siihen nimitetyksi. Viran tehtävät ovat edelleenkin samat.

A:n työtehtävät ovat koskeneet vesi- ja jätehuoltoon liittyvää monipuolista opetusta, opetuksen ja kurssien suunnittelua, luennointia, harjoitusten pitämistä, seminaarien vetämistä, jatko-opiskelijoiden ohjausta ja opinnäytetöiden ohjausta sekä tutkimuksen tekemistä. Samat tehtävät kuuluvat edelleen korkeakoulun opetushenkilökunnalle. A:n tehtävät ovat olleet pysyviä ja jatkuvia. Virkamieslautakunnan oikeuskäytäntö opetushenkilöstön osalta tukee korvauksen maksamista.

Korkeakoululla ei ole ollut virkamieslain 9 §:n 2 momentin mukaista perustetta nimittää A:ta määräaikaisiin virkoihin. Korkeakoulu on käyttänyt tietoisesti määräaikaisia virkoja kiertääkseen pysyvän palvelussuhteen tarjoamaa turvaa. Korvauksen suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon A:n palvelussuhteen pitkä kesto sekä hänen ikänsä ja mahdollisuutensa saada koulutustaan vastaavaa työtä.

Vastine:

Korkeakoulu on vastineessaan todennut muun ohella seuraavaa:

Yliassistentin virka täytetään yliopistoasetuksen 9 §:n mukaisesti enintään viiden vuoden määräajaksi, joten A:n määräaikaisuuden peruste viisivuotisen nimityksille on tältä osin lainmukainen. Yliassistentin viran toisen viisivuotisen nimityskauden päättyessä 31.7.2003 A nimitettiin hakuprosessin jälkeen yliopisto-opettajan virkaan viiden vuoden määräajaksi. Kyseinen virka oli perustettu A:n hoitaman yliassistentin viran tilalle. Yliopisto-opettajan virka on korkeakoulun vuonna 2003 vahvistamien ohjeiden mukaan tarkoitettu viraksi, jossa toimitaan määräajan ja sitten siirrytään yliopistolla ylempiin virkoihin tai yliopiston ulkopuolelle. Työajan suhteen noudatetaan yliopiston opettajien työaikaa koskevaa virkaehtosopimusta.

A on ollut virkavapaalla yliopisto-opettajan virasta ajanjaksona 1.1.2006 - 30.9.2007. Tänä ajanjaksona hän hoiti avoimeksi tullutta jätehuoltotekniikan professorin virkaa. Kyseisen professorin virantäyttöprosessi kesti tavallista kauemmin, koska ensimmäisellä hakukierroksella kaikki hakijat olivat epäpäteviä. A:n määräaikaisille nimityksille on siten tänä aikana ollut asianmukainen peruste eli avoimen viran tehtävien hoito.

Vastaselitys:

A on vastaselityksessään todennut muun muassa, että virkamieslautakunnan oikeuskäytäntö opetushenkilöstön osalta tukee korvauksen maksamista.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Virkamieslain 9 §:n 2 momentin mukaan virkaan voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liit-
tyvä perusteltu syy sitä vaatii.

Saman pykälän 4 momentin mukaan virat, joihin on aina nimitettävä määräajaksi, säädetään asetuksella.

Virkamieslain 56 §:n mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta taikka ilman 9 §:n 3 momentissa säädettyä erityistä syytä nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään 6 ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Yliopistoasetuksen 9 §:n mukaan yliassistentin, assistentin ja apulaisopettajan virat täytetään määräajaksi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Nimitysten perusteista esitetty selvitys ja oikeudellinen arviointi

Siltä osin kuin vaatimus koskee ennen virkamieslain voimaantuloa (1.12.1994) eli 7.6.1993 tehtyä määräaikaista nimitystä ajalle 1.8.1993 - 31.7.1998, virkamieslautakunta ei tutki nimityksen lainmukaisuutta.

Nimitys 1.8.1998 - 31.7.2003

A on nimitetty viiden vuoden määräajaksi vesihuoltotekniikan yliassistentin virkaan. Yliopistoasetuksen 9 §:n mukaan yliassistentin virka täytetään määräajaksi, joten tälle nimitykselle on ollut virkamieslain 9 §:n 4 momentin ja yliopistoasetuksen 9 §:n mukainen peruste.

Nimitys 1.8.2003 - 31.7.2008

A on nimitetty edelleen viiden vuoden määräajaksi rakennus- ja ympäristötekniikan osastolle yliopisto-opettajan virkaan. Yliopistoasetusta ei voida tulkita laajentavasti siten, että se käsittäisi muita kuin 9 §:ssä nimenomaisesti mainittuja tehtävänimikkeitä.

Korkeakoulun selvityksen mukaan korkeakoulun vuonna 2003 vahvistamien ohjeiden, joita ei ole esitetty virkamieslautakunnalle, mukaan yliopisto-opettajan virka on tarkoitettu viraksi, jossa toimitaan määräajan, ja josta siirrytään yliopistolla ylempiin virkoihin tai yliopiston ulkopuolelle. Tällaisilla yliopiston sisäisillä ohjeilla ei ole kuitenkaan mahdollista syrjäyttää virkamieslain 9 §:ssä asetettuja määräaikaisten virkasuhteiden perusteita. Kun korkeakoulu ei ole esittänyt, että nimitykselle olisi ollut virkamieslain 9 §:n 2 momentin mukaista viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltua syytä, on A:lla oikeus tämän nimityksen osalta hakemaansa korvaukseen.

A on kuitenkin ollut ajalla 1.1.2006 - 30.9.2007 virkavapaalla yliopisto-opettajan virasta, minä aikana hänet on nimitetty jätehuoltotekniikan professorin määräaikaisiin virkasuhteisiin. Korkeakoulun esittämän selvityksen mukaan A:n nimitykset ovat perustuneet avoimena olleen viran tehtävien hoidon väliaikaiseen järjestämiseen ja kyseinen virantäyttöprosessi on pitkittynyt, koska ensimmäisellä hakukierroksella kaikki hakijat olivat epäpäteviä. A ei ole kiistänyt näitä seikkoja. Näin ollen hänen nimityksilleen on ollut edellä mainitulla ajanjaksolla virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukainen peruste.

Lopputulokset

Korkeakoululla ei ole ollut virkamieslain mukaista perustetta nimittää A määräajaksi yliopisto-opettajan virkaan ajalla 1.8.2003 - 31.7.2008 ja A:lla on tämän nimityksen osalta oikeus hakemaansa korvaukseen. Korvausta määrätessä on otettu huomioon A:n ikä, palvelussuhteen kesto sekä A:n mahdollisuudet saada jatkossa koulutustaan vastaavaa työtä. Virkamieslautakunta on arvioinut kohtuullisen korvauksen määräksi kahdeksan (8) kuukauden palkan.

Päätös

Korkeakoulu määrätään maksamaan A:lle kahdeksan (8) kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Elina Ranz

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen ja jäsenet Paanetoja, Komulainen, M. Nieminen ja Sipiläinen sekä vähemmistön jäsenet Kulla, Äijälä, Isomäki ja varajäsen Kerkelä.

Vähemmistön äänestyslausunto on liitteenä.

Liite**Jäsen Kullan, Äijälän ja Isomäen sekä varajäsen Kerkelän äänestyslausuma**

Korvausvaatimuksessa esitetyn jakson 1.8.1998 – 31.7.2003 osalta yhdyimme virkamieslautakunnan enemmistön kantaan, jonka mukaan korvausvaatimus hylätään.

Äänestyslausuma koskee nimityspäätöstä, jolla A on nimitetty viiden vuoden määräajaksi yliopisto-opettajan virkaan ajaksi 1.8.2003 – 31.7.2008. Määräajaksi nimittäminen on perustunut siihen, että yliopisto-opettajan virka on perustettu A:n aiemmin hoitaman yliassistentin viran tilalle. Yliassistentin virka täytetään yliopistoasetuksen 9 §:n mukaan enintään viiden vuoden määräajaksi. Lisäksi yliopisto-opettajan virkaan määräajaksi nimittäminen on perustunut korkeakoulun vuonna 2003 vahvistamiin ohjeisiin. Ohjeiden mukaan kysymyksessä oleva virka on tarkoitettu viraksi, jossa toimitaan määrääjän ja siirrytään yliopistolla ylempiin virkoihin tai yliopiston ulkopuolelle.

Kysymyksessä on ollut valtion virkamieslain 9 §:n 2 momentissa tarkoitettu nimittäminen määräajaksi virkaan. Korkeakoulu on voinut ohjeissaan määritellä, että tiettyihin virkoihin nimitetään määräajaksi ohjeissa mainituilla perusteilla. Tässä tapauksessa viran nimike on vaihtunut, mutta virka on muuten pysynyt samana kuin yliopistoasetuksessa mainittu yliassistentin virka. Kysymyksessä on virkaan, ei määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittäminen. Eduskunnan hallintovaliokunta on korostanut virkamieslain eduskuntakäsittelyssä antamassaan mietinnössä sitä, että ”vastaisuudessakin tulee virkasuhteen pääsääntöisesti perustua virkoihin sidottuun järjestelmään. Lakiehdotuksen 9 §:n 1 momentti merkitsee poikkeusta tähän pääsääntöön salliessaan virkaan nimittämisen sijasta nimittämisen määräaikaiseen virkasuhteeseen” (HaVM 5 – HE 291/1993 vp). Viran perustaminen merkitsee sitä, että kysymyksessä on pysyvä, ei määräaikainen tehtävä.

Virkaan voidaan nimittää määräajaksi viran luonteen tai viraston toimintaan liittyvän perustellun syyn perusteella. A on nimitetty virkaan viideksi vuodeksi, jonka ajan hänen palvelussuhteensa on ollut turvattu. Korkeakoululla on ollut virkamieslain 9 §:n 2 momentissa tarkoitettu peruste nimittää A viiden vuoden määräajaksi yliopisto-opettajan virkaan. Korkeakoulu ei ole nimityksellä kiertänyt palvelussuhdeturvaa.

Hylkäämme valituksen kokonaisuudessaan.